5 BANI EXEMPLARUL.—ANUL XXXIV.— N-rul 281 **Ediția de dimineață** LUNI 10 (23) OCTOMBRIE 1916

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.— — 3 luni / 6 luni / Un an
STRĂINĂTATE: Lei 10.- / 20.- / 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
Redacția și Administrația: București, str. Brezoianu, 11

Directori: VIRGIL N. DĂRĂSCU și STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI

Ziarul „UNIVERSUL"
Onor Biblioteca Centrală
IAȘI
Gr.

Un DETAȘAMENT INAMIC trecut prin BAIONETA la Bicaz

Am luat 605 prizonieri, 2 tunuri, 5 mitraliere si munitiuni

EL

In vremuri grele, cînd energia națională e scuturată de primejdii, cînd sufletul popoarelor simte bătaia nenorocirei ce se deslănțuie furtunos, omul devine un instrument mai cinstit de cîntărire a semenilor săi, selecțiunea valorilor se face cu mai multă dreptate. Sub apăsarea *Necesității* imediate, capriciile, din cari se împletesc uneori normele vieței de toate zilele, la noi ca și aiurea, se împrăștie speriate: favoritele se ascund rușinate; nedreptățile fug.

Și atunci, ca la spatele unei perdele care se ridică de la sine, rămîne masivă, întreagă și mărită figura celui mai de seamă,—a omului politic sau a generalului chemat să sfărîme primejdia cu pumnul lui puternic. El așteaptă acolo, liniștit și sigur, fără nerăbdare, încrezător.

Știe că țara va trebui salvată,—și se presimte cu modestie salvatorul. Nenorocirea ce-o amenință nu l-a clintit de loc. Din potrivă: l-a stîrnit bărbăția și i-a îndîrjit-o.

De aceea, acum, cînd toate privirile se îndreaptă spre El cu speranță, cînd toate sufletele îl îmbie și-l urmează în aceeași bătae, El crește deodată ca un uriaș. Din mare ce era, ajunge formidabil. Aleargă de la un hotar la altul. Unde e primejdia mai mare acolo se arată. In el se concentrează, printr'o înduioșătoare proecțiune națională, toate sufletele și toate viețile. Generalul însemnează noi toți; țara întreagă este El. Fiecare fir din părul Lui ne e scump ca însuși pămîntul strămoșesc. El e moșia, El e patria. Pe pieptul Lui viteaz ochii noștri recunoscători se agață ca mîi de decorații; pe fruntea lui înnourată, privirile noastre îi împletesc aureola „celui mai vrednic dintre noi".

Se simte iubit cum n'a fost încă nimeni; înțelege că viața îi e ocrotită de dorul fiecărui român de a și-o sșăpa pe a lui. Totuși nici o bucurie nu-i turbură gravitatea. Pășește rar, gînditor, simplu, cu ochii aplecați spre pămîntul pe care trebue să-l apere.

Pe peronul gării e lume puțină. Toți îl privesc tăcuți, într'o tăcere evlavioasă. Cîțiva ofițeri îl salută. El trece spre vagonul care trebue să-l ducă la hotarul amenințat, fără să le mulțumească. Dar nimeni n'așteptă răspuns. In El salutaseră vredricia națională și speranța noastră supremă.

După cîteva clipe, generalul aruncă, de la fereastra vagonului, o privire stinsă, spre peron. Par'că-și ia un ultim rămas bun. Ori par'că se gîndește: „Cine știe dacă am să mai văd vreodată locurile astea!" Atunci un bătrîn, cu obrajii înrămați în barbă albă, cu privirea blîndă, își scoate pălăria, și, uitîndu-se țintă în ochii lui, își face de trei ori cruce, rugîndu-se cu glasul tremurat:

— Să-ți ajute Dumnezeu!

Și'n glasul bătrînului vibrează atîta cucernică înduioșare, încît am avut impresia că pe buzele lui a fluturat atunci sufletul întregei românimi.

Generalul s'a smuls repede de la fereastră. Ochiul lui aspru trebue să fi simțit în clipa aceea sărutarea blîndă a unei lacrimi.

P. Locusteanu.

Inalt ordin de zi

OSTAȘI,

După șapte săptămîni de războiu, cît timp ați ținut piept vrăjmașului cu bărbăție, astăzi se încinge lupta aprigă la granița țărei contra armatelor inamice cari vor să ne cotropească. In aceste momente simt ca o datorie să vă reamintesc că pămîntul sfînt al țărei noastre a fost apărat totdeauna cu cinste și vitejie sub Marii noștri Voevozi și stropit de sîngele strămoșilor noștri cari au bătut pe năvălitori.

Astept dela toate gradele ca și acum să-și facă cu sfințenie datoria, apărînd cu orice preț, pînă la ultima suflare, patria amenințată.

Nici o unitate să nu dea înapoi, ci să-și păstreze cu orice preț pozițiile de luptă; oriunde inamicul este slab, să fie atacat și respins.

O poziție ce a fost pierdută, să fie imediat atacată și reluată.

Mumîi noștri, cari de mii de ani au fost leagănul și pavăza neamului, să fie zidul nebiruit unde valurile de oțel ale vrăjmașului să se sfarme înaintea vitejiei apărătorilor; cinstea oștirei și salvarea patriei o cer.

Inainte deci cu Dumnezeu și biruința va fi a voastră.

Acest înalt ordin se va comunica imediat tuturor comandamentelor și serviciilor și se va citi tuturor ostașilor pînă pe frontul de luptă.

Dat azi, 7 Octombrie, la marele Nostru cartier general.

FERDINAND.

Căzuți pe câmpul de onoare

S.-loc. rez. Nelu Stănescu din reg. 14 art. — Loc. Ion Stolca din reg. 71 inf. — Loc. rez. M. Priboianu din reg. 9 vânători — S-loc. Scarlat Mare din reg. 1 art. de munte

Marele Cartier General

Comunicat oficial No. 55

Din 8 Oct. 1916, ora 7 dim.

Frontul de Nord si Nord-Vest:

In sectorul Brosteni (valea Bistriței), trupele noastre au respins inamicul la frontieră.

La Tulgheș, acțiune violentă de artilerie.

La Bicaz, trupele noastre au înconjurat din toate părțile, un detașament inamic ce ocupase muntele Siphes și l'a trecut prin baionetă. S'au luat 500 prizonieri, 2 tunuri, 5 mitraliere, munițiuni și material de război.

In valea Trotușului, acțiunea este în curs.

S'au făcut prizonieri un ofițer și 104 oameni de trupă și s'au luat 2 mitraliere.

In Valea Uzului, inamicul a fost respins cu mari pierderi; trupele noastre își mențin pozițiunile.

In Valea Oituzului și mai ales între Oituz și Slănic, inamicul a atacat cu violență, dar a fost respins.

La granița Vrancei, nimic nou.

In Valea Buzăului, trupele noastre au fost nevoite a se retrage spre Gura Siriului. S'au luat prizonieri și 3 mitraliere.

La Tabla-Buții și Bratocea, acțiunea e în curs.

In defileul Bran la Sud de Dragoslavele, s'a respins sîngeros un atac al inamicului.

Pe dreapta și pe stânga Oltului, acțiuni violente; luptele sunt încă în curs.

La Jiu și Orșova, situația neschimbată.

Frontul de Sud și Sud-Vest:

Pe Dunăre, schimb de focuri.

In Dobrogea, pe întreg frontul, violent atac al inamicului. Am fost siliți să ne retragem la centru și la aripa dreaptă.

Situația militară

Vreme rea pe parte din fronturi: ploaie sau ninsoare, ceea ce îngreunează operațiile.

Mici progrese franceze pe sudul Sommei; la nord de riu, respingerea cu pierderi serioase. In Austria crește temerea pentru soarta Triestului; căderea acestui punct ar înflăcăra pe italieni și ar descuraja pe austriaci.

Pe frontul răsăritean și pe al Caucazului, lupte fără schimbare de pozițiuni. Corespondentul unui ziar parisian spune că generalul Brussiloff se pregătește să pună în acțiune, în același timp, toate forțele sale.

De pe frontul macedonean, sectorul apusean se semnalează un succes al sîrbilor în direcția Monastirului, pe malul sting al Cernei la nord de Brod.

Situația diplomatică

Aliații au pus mîna pe o corespondență secretă a guvernului din Atena cu Berlinul și corespondența aceasta va fi publicată.

Un scandal mai mult, pe lîngă nenumăratele scandaluri de pînă acum; o dovadă mai mult că guvernul regal grecesc face nenumărate servicii Germaniei — nu erau oare destule dovezi și pînă acum?

In schimb, guvernul național grecesc și-a alcătuit și statul-major al armatei și a început să publice și un „Monitor oficial".

Se desăvîrșește astfel împărțirea în două a Greciei; una regală și alta națională. Care va învinge pe cealaltă și cît timp va mai trece pînă atunci.

Cine s'aseamănă s'adună

Purtarea bulgarilor cu noi în războiul de față confirmă din nou cît sunt de *vicleni și de cruzi*. Pesemne că Germania dorea alipirea unor asemenea luptători pe lîngă armata ei; și să nu ne mirăm, căci procedeurile d'a se războiu ale Germaniei sunt și ele lipsite de *sinceritate și omenie*.

In adevăr, între multe altele, de ce oare aș face deosebire între purtarea Bulgariei față de creatorii ei Rusia și România și a Germaniei față de Belgia și între purtarea bulgarilor față de prizonierii români și purtarea germanilor față de pașnicii locuitori din departamentele franceze ocupate de dînșii?

Repet că: *Cine s'aseamănă s'adună* și proba că cuget just este că azi armata bulgară, fiind împestrițată de ofițeri și soldați germani, permis îmi este a deduce cum că armata germană aprobă cruzimile bulgarilor mai cu seamă fiindcă nu văd nici o deosebire între bulgari, cari pocesc morții și chinuesc prizonierii, și germanii, cari chinuesc pe adversarii lor aruncîndu-le în obraz gazuri asfixiante...

Nemai vorbind de genialul, dar sălbaticul procedeu scornit de germani d'a se bombarda din aeroplane pașnici locuitori, închei susținînd sus și tare că: nici turcii nici bulgarii nu trebuesc făcuți responsabili fiind încă *nedesăvîrșit îmblînziți și civilizați*, ci trebue Germania făcută răspunzătoare, căci azi ea poruncește acolo, de vreme ce a profitat de nedesăvîrșita civilizație a turcilor și bulgarilor pentru a-și face din ei *scule și paravane*.

Articolul prințului de Hohenlohe, intimul suveranului german, probează cu prisosință că: spre binele omenirei azi-i-au scăpat în sfîrșit Germaniei hățurile din mînă și că împăratul ei nu mai știe pe unde să-și scoată cămașa și nu încape mirare, fiindcă de partea unde este România este Dumnezeul dreptății... Alcătuit încât să facă pe bărbat să nu se căiască, cel puțin odată pe zi, că are o femeie, sau să creadă fericit pe acela care nu are nici una."

Diderot: *Cel mai cuminte dintre oameni este destul de fericit dacă nu a întâlnit femeia frumoasă sau urâtă, spirituală sau proastă, care prin căsătorie l-ar fi adus în așa stare încât să fie închis în casa de nebuni."*

Balzac: *„Dacă un bărbat vrea să fie fericit în căsătorie, trebue mai întâi să învețe anatomia și să fi disecat cel puțin o femeie".*

* * *

Doamnelor, vă rog să mă iertați, dacă, scormonind prin cărți vechi, am dat de lucruri neplăcute, pe cari le-am mai reamintit acum. Trebue știut: ori de câte ori deschidem o carte sau citim vreun articol, absolut nimic din ce vedem acolo nu este la adresa noastră. Să nu facem ca bolnavul, care, citind un tratat de medicină cu descrierea diferitelor boli, i se pare că el suferă de toate. Astfel dar, să nu aveți un singur moment de mâhnire, pentru că în clipa aceea nu veți fi fericite.

Spre a fi acum și pe placul d-voastre, vă rog să-mi spuneți cum trebue judecat și pedepsit bărbatul care-și părăsește femeia, neavând alt cusur decât acela că este devotată numai lui, spre a trăi cu o alta care nu are alt merit decât că a fost a tuturor?

Să nu răspundeți: astfel înțelege el fericirea, pentru-că nu se poate nici ca o femeie, care face pe mulți fericiți, să fie și ea mult timp fericită. Eu, pentru un asemenea bărbat, aș reînființa pedeapsa cu *„tragerea în țeapă"*, din timpul lui Vlad Țepeș.

* * *

Voltaire într'o poezie intitulată *„Ce trebue spre a fi fericit"*, ne recomandă, între altele: *„să variem în plăceri, să mâncăm și să bem bine, fără să ne îmbătăm; să avem un amic pe care să-l consultăm și să-l ascultăm; să iubim".*

Am sub ochi prea frumoase versuri datorite lui Désaugiers, cu cari încheiu articolașul meu, luîndu-mi permisiunea să le transcriu în limba franceză, spre a nu strica nimic din farmecul lor:

Enfants de la folie,
Chantons:
Sur les maux de la vie,
Glissons:
Plaisir jamais ne coûte
De pleurs;
Il sème notre route
De fleurs.
Oui, portons son délire
Partout,
Le bonheur est de rire
De tout.
Pour être aimé des belles,
Aimons;
Un beau jour changent-elles,
Changeons.
Déjà l'hiver de l'âge
Accourt;
Profitons d'un passage
Si court.
L'avenir peut-il être
Certain?
Nous finirons peut-être
Demain.

Să ascultăm dar, doamnelor, sfatul poetului: să ridem, să petrecem și să iubim; aceasta e fericirea.

Fericirea

de Virgil N. Dărăscu

Totul depinde de oameni și de împrejurări: fericirea ține atât de puțin!

Este fericit acela care nu are supărări, cine poate fi continuu vesel. Este fericită femeia cu bărbat supus și bun. Sunt fericiți părinții cu copii ascultători și silitori. Este fericit chiar săracul care are tot ce-i trebue pentru ziua de mâine.

Nemuritorul C. A. Rosetti, în frumoase versuri, povestește de un rege care a trimis curtenii lui să caute pe un om de care aflase că trăește fericit și a cerut să i se aducă cămașa aceluia. Solii s'au reîntors cum plecase, deoarece fericitul nu avea cămașă pe el.

Dacă-mi aduc bine aminte, în biblie stă scris:

„Fericiți cei săraci cu duhul, căci a lor va fi împărăția cerului". Este vorba, desigur de aceia cari nu duhuesc a țuică, rachiu și alte aperitive; altfel, mi-e greu să-mi închipui ca împărăția cerului să fie rezervată numai proștilor.

Era un rege care zicea: cine-va poate fi destul de fericit, chiar numai când joacă popice.

In liceu, un profesor ne spunea că cea mai mare fericire este atunci când omul nu e constipat. A murit, sărmanul, de o diaree teribilă, adică de prea multa lui fericire!

Sunt atâtea și atâtea momente în cari omul se poate socoti fericit. Fericirea vine din orice nimic dar dispare într'o clipă, și suntem adesea mai fericiți prin acea ce nu știm decât prin ceeace știm.

* * *

D-ra de Sommery socotește *o minune să găsești o femeie care să facă pe bărbat fericit.* Este bine că raționamentul acesta vine dela o femeie, altfel s'ar fi zis că este interesat. Victor Hugo crede că *femeia este un drac foarte perfecționat.*

Adevărul este: femeile sunt îngeri cu acei pe cari îi iubesc și draci adevărați cu acei pe cari nu-i iubesc.

D-na de Puisieux, asupra fericirei în căsătorie, dă sfaturile următoare: *„Nu aveți decât să studiați gusturile femeiei, să cercetați plăcerile ei, să mulțumiți pretențiile și capriciile ei, să închideți ochii asupra cusururilor ei; lăudați-i calitățile, mai dați-i și din acelea cari îi lipsesc; nu vorbiți de bine alte femei în fața ei. Nu se iartă nici ceea ce vatămă plăcerile, nici ceeace rănește amorul propriu".*

Este foarte înțelept tot ce consiliază d-na de Puisieux și sunt perfect de acord ca toți bărbații să procedeze numai astfel cu femeile lor, spre a avea o completă liniște și fericire. Dacă însă urmând întocmai povața, constați totuși, că tot fericit nu ești, pentru că femeia ta nu o poți mulțumi cu nimic, atunci, fără să se supere d-na de Puisieux, trimitem femeia în judecata lui Victor Hugo.

Intr'un volum foarte vechi citesc: *„bărbatul nu petrece decât două zile fericite cu nevasta lui: când o ia în căsătorie și când o îngroapă".* Acelaș răutăcios autor continuă: *„Dacă în tinerețe, scump cititor, ți se va propune o căsătorie, spune îndată că timpul de a te însura nu a sosit încă, iar când vei îmbătrâni, răspunde că a trecut".*

* * *

Sunt și oameni de o valoare intelectuală netăgăduită, cari au scris destul de urât în privința fericirei în căsătorie; ascultați vă rog:

La Bruyère: *„Sunt prea puține femei atât de perfecte încât să facă pe bărbat să nu se căiască, cel puțin odată pe zi, că are o femeie, sau să creadă fericit pe acela care nu are nici una."*

Diderot: *Cel mai cuminte dintre oameni este destul de fericit dacă nu a întâlnit femeia frumoasă sau urâtă, spirituală sau proastă, care prin căsătorie l-ar fi adus în așa stare încât să fie închis în casa de nebuni."*

Balzac: *„Dacă un bărbat vrea să fie fericit în căsătorie, trebue mai întâi să învețe anatomia și să fi disecat cel puțin o femeie".*

* * *

Doamnelor, vă rog să mă iertați, dacă, scormonind prin cărți vechi, am dat de lucruri neplăcute, pe cari le-am mai reamintit acum. Trebue știut: ori de câte ori deschidem o carte sau citim vreun articol, absolut nimic din ce vedem acolo nu este la adresa noastră. Să nu facem ca bolnavul, care, citind un tratat de medicină cu descrierea diferitelor boli, i se pare că el suferă de toate. Astfel dar, să nu aveți un singur moment de mâhnire, pentru că în clipa aceea nu veți fi fericite.

Spre a fi acum și pe placul d-voastre, vă rog să-mi spuneți cum trebue judecat și pedepsit bărbatul care-și părăsește femeia, neavând alt cusur decât acela că este devotată numai lui, spre a trăi cu o alta care nu are alt merit decât că a fost a tuturor?

Să nu răspundeți: astfel înțelege el fericirea, pentru-că nu se poate nici ca o femeie, care face pe mulți fericiți, să fie și ea mult timp fericită. Eu, pentru un asemenea bărbat, aș reînființa pedeapsa cu *„tragerea în țeapă"*, din timpul lui Vlad Țepeș.

* * *

Voltaire într'o poezie intitulată *„Ce trebue spre a fi fericit"*, ne recomandă, între altele: *„să variem în plăceri, să mâncăm și să bem bine, fără să ne îmbătăm; să avem un amic pe care să-l consultăm și să-l ascultăm; să iubim".*

Am sub ochi prea frumoase versuri datorite lui Désaugiers, cu cari încheiu articolașul meu, luîndu-mi permisiunea să le transcriu în limba franceză, spre a nu strica nimic din farmecul lor:

Enfants de la folie,
Chantons:
Sur les maux de la vie,
Glissons:
Plaisir jamais ne coûte
De pleurs;
Il sème notre route
De fleurs.
Oui, portons son délire
Partout,
Le bonheur est de rire
De tout.
Pour être aimé des belles,
Aimons;
Un beau jour changent-elles,
Changeons.
Déjà l'hiver de l'âge
Accourt;
Profitons d'un passage
Si court.
L'avenir peut-il être
Certain?
Nous finirons peut-être
Demain.

Să ascultăm dar, doamnelor, sfatul poetului: să ridem, să petrecem și să iubim; aceasta e fericirea.

SCENE DIN RAZBOI

Rănițiii „Universului"

Dragii noștri băeți au alergat cu voinicie cînd au auzit sunînd buciumul, cu credința că vor putea pune piepturile lor în apărarea țărei.

Redactorii noștri, ofițeri și soldați, Totu, Donef, Bodun, Gheorghiu, etc. și peste 24 linotipiști și lucrători tipografi, de toate grudele, au pornit pe cîmpul de onoare, gata să-și jertfească singele pentru apărarea pămîntului românesc.

Și s'au despărțit dragii noștri băeți, toți, cu voioșie în suflet și strigînd în cor, față de directorii noștri și noi toți: „Trăiască România Mare!"

Și frumoase sunt pildele lor ostășești, după știrile ce le primim din partea lor și mai ales de la șefii lor.

Și patru dintr'înșii, au primit botezul singelui luptînd bărbățește pentru neam și țară:

Și anume: Dumitrescu Ion, sergent, la spitalul Școala veterinară; Ionescu Vasile, soldat, spitalul Școala veterinară; Georgescu Nicolae, sergent, spitalul Unirea-Concordia din Brăila; Niculescu Constantin, spitalul din Birlad.

Acesta din urmă scrie o scrisoare înălțătoare colegului său Nicolae Hușțiu, paginator în atelierele noastre, ca răspuns la o scrisoare a acestuia, care poate sluji de pildă de patriotism celor ce vor citi aceste rînduri:

Scumpe domnule Hușțiu,

Cuvintele d-tale românești au avut un viu ecou în sufletul meu și au făcut să nască în inima mea dorul de a mă duce mai curînd pe cîmpul de luptă. Aș fi vrut să mai merg cît mai curînd ca să răzbun singele ce mi-a curs, mie și camarazilor mei de arme. Dar, spre marea mea durere, rănile ce am primit sunt grele, — am primit două gloanțe de șrapnele în piciorul sting și un glonț rătăcit m'a lovit în piept — dar om năcăjească în Dumnezeu care ne poartă de grijă la toți și apoi în voinicia românului care are șapte vieți și nu-și pierde nădejdea în primejdie. Am mers cu toții cîntînd, la luptă; era ceva măreț și care-ți dădea fiori în tot corpul. Muzica regimentului cînta Deșteaptă-te Române, și noi înaintam cu pas mare spre moartea care ne pîndea, care începu să ne secere, dar nimeni nu se da înapoi. Mi-au văzut ochii minunea cum se luptă românul, cu dispreț pentru moarte, așa cum ni se spune că era pe vremea lui Ștefan cel Mare. Ce fericit mă simt că m'am născut român și că n'am putut jertfi pentru scumpa mea țară, pe care o vom vedea tot mai mare, cu așa bravi luptători cari nu cunosc frica morții. Imi pare bine că sunteți toți sănătoși și mă grăbesc a vă trimite la toți complimente.

Constantin Niculescu
reg.

Cu așa ostași bravi, cari merg cu așa credință la luptă, România nu va putea pieri, ci va deveni mare și puternică.

Dragi copii ai Universului, *luptați voinicește ca și pînă acum și patria vă va fi recunoscătoare.*

Emil Nicolau

Răscumpărarea drumurilor de fier engleze

Paris, 6. — Ziarele din Londra anunță că guvernul britanic ar avea de gînd să răscumpere liniile ferate aparținînd societăților particulare. (Agenția Radio)

Aviatori germani aterizează în Olanda

Paris, 6.— O telegramă din Amsterdam anunță că doi aviatori germani au aterizat în Olanda. Ei au fost internați. (Ag. Radio).

Nu ridicați de pe jos CUTII de BOMBOANE, RAHAT, PACHETE DE CIOCOLATA JUCARII, BATISTE SAU ORICE FEL DE LUCRURI. Deprindeți pe copii să se tearească de ele și să nu primească nimic dela persoane străine.

Când găsiți asemenea obiecte, anunțați îndată autoritățile.

Pentru d. ministru de finanțe

Funcționarii autorităților din Tîrgoviște, cărora nu li s'au făcut rețineri de pensiuni înainte de legea din 1907, fac un călduros apel d-lui ministru al finanțelor ca în vederea evenimentelor și a faptului că unii sunt chiar mobilizați, să admită ca reținerile ce trebuiau să depună pentru pensiuni pînă la Martie 1917, să fie amînate pînă după încheierea războiului.